

INSTRUKCJA POBIERANIA PRÓBEK I MATERIAŁU ROŚLINNEGO W BADANIACH MONITORINGOWYCH

I. **Metodyka pobierania próbek materiału roślinnego w celu oznaczenia pozostałości metali ciężkich i pestycydów.**

1. *Termin pobierania próbek.*

Próbki materiału roślinnego pobierane będą tylko z upraw polowych, w fazie dojrzałości konsumpcyjnej w ustalonych terminach:

- truskawki - II połowa czerwca lub I połowa lipca
- marchew - I połowa września
- ogórki - II połowa lipca lub I połowa sierpnia
- jabłka sierpień/wrzesień
- kapusta biała - październik
- ziemniaki - lipiec (wczesne odmiany) lub wrzesień (późne odmiany)
- żyto – lipiec/sierpień
- pszenica – lipiec/sierpień

2. *Pobranie próbki ogólnej, jej wielkość.*

Z uwagi na konieczność przekazania części pobranej próbki do najbliższej placówki IOR celem oznaczenia pozostałości pestycydów, wielkość pobranej próbki ogólnej musi być zgodna z wymogami podanymi przy każdym gatunku.

Przy pobieraniu próbek materiału roślinnego należy uwzględnić następujące zasady:

- truskawki - próbki pierwotne pobrać z kilku losowo wybranych rzędów. Wielkość próbki ogólnej - 2,0 do 2,5 kg .
- marchew - próbki pierwotne pobrać z kilku losowo wybranych miejsc. Wielkość próbki ogólnej - 2,0 kg .
- ogórki - próbki pierwotne pobrać z kilku losowo wybranych roślin (wzdłuż przekątnej powierzchni). Wielkość próbki ogólnej - 2,5 do 3,0 kg .
- jabłka - próbki pierwotne pobrać z kilku losowo wybranych drzew; owoce należy zrywać uwzględniając różne strony drzew, różną wysokość i głębokość korony Wielkość próbki ogólnej - 2,0 kg .
- kapusta biała - próbki pierwotne pobrać z kilku losowo wybranych rzędów. Wielkość próbki ogólnej - 10 sztuk.
- ziemniaki - liczba punktów pobierania próbek pierwotnych uzależniona jest od wielkości pola: 1 - 5 ha - 10 punktów, 5 - 10 ha- 15 punktów. W każdym punkcie pobrać bulwy spod 5 losowo wybranych krzaków. Wielkość próbki ogólnej – 5 kg.
- zboża - wyznaczyć losowo 10 poletek próbnych o pow. 0,25 m², z których należy ścinać całe rośliny. Próbką ogólna - 2 kg ziarna.

3. *Pakowanie i oznaczanie próbek ogólnych.*

Pobrane próbki ogólne należy pakować w worki z folii polietylenowej (nie używanej do żadnych innych celów); truskawki - do nowych łubianek. Opakowania zamknąć w sposób gwarantujący autentyczność próby oraz niezmienność jej składu. Na opakowaniu każdej próbki ogólnej musi znajdować się trwałe oznaczenie, umożliwiające jej identyfikację w oparciu o protokół pobrania. Oznaczenie wykonać zwykłym ołówkiem na białej tekturze, którą po zawinięciu w folię należy przymocować do opakowania próbki ogólnej.

4. *Protokół pobrania próby.*

Do każdej próbki materiału roślinnego należy dołączyć protokół zawierający następujące dane:

- nr punktu (miejscowości) wg wykazu
- nr kolejny próbki w danej miejscowości
- nazwisko, imię rolnika
- województwo, gmina, wieś

- pobrana roślina (odmiana)
- powierzchnia uprawy
- data pobrania próbki
- specjalista terenowy - imię, nazwisko, nr telefonu

5. *Transport próbek ogólnych.*

Próbki należy możliwie jak najwcześniej po pobraniu dostarczyć do laboratorium analitycznego wraz z protokołami próbkobrania. W czasie transportu próby muszą być zabezpieczone przed zanieczyszczeniem lub wzajemnym ich wymieszaniem.

Próbki powinny być dostarczone do laboratorium w tak zaplanowanym terminie, aby umożliwić natychmiastowe wykonanie wymienionych czynności:

- analizy w świeżym materiale,
- wstępnych prac analitycznych,
- właściwego zabezpieczenia próbek przeznaczonych do przechowywania.

II. Pobieranie próbek materiału roślinnego w celu oznaczania zawartości azotanów i azotynów.

Badania obejmują następujące uprawy - sałata, rzodkiewka, burak ćwikłowy, szpinak, kapusta biała, marchew, pietruszka (korzeń), ogórek, kalafior, seler, pomidor, ziemniaki.

Metodyka pobierania i zasady dotyczące oznakowania, pakowania i transportu są takie same jak w rozdz. I. Wielkość próbki ogólnej:

- warzywa korzeniowe (marchew, pietruszka, seler, burak, rzodkiewka) – 1 - 3 kg (w zależności od wielkości i gatunku: małe -1 kg ; duże - 3 kg)
 - warzywa liściowe sałata, szpinak / - 0,5 kg
 - warzywa kapustne - ok. 2 kg
 - kalafior - ok. 1 kg
 - ziemniaki - ok. 2 kg
 - pomidory - 1 -2 kg (małe owoce – 1 kg, duże owoce – 2 kg).
- } z kilkunastu losowo
} wybranych roślin